

Treball de fi de grau

Títol

Autor/a

Tutor/a

Grau

Data

Full Resum del TFG

Títol del Treball Fi de Grau:

Autor/a:

Tutor/a:

Any:

Titulació:

Paraules clau (mínim 3)

Català:

Castellà:

Anglès:

Resum del Treball Fi de Grau (extensió màxima 100 paraules)

Català:

Castellà:

Anglès

Compromís d'obra original*

L'ESTUDIANT QUE PRESENTA AQUEST TREBALL DECLARA QUE:

1. Aquest treball és original i no està plagiat, en part o totalment
2. Les fonts han estat convenientment citades i referenciades
3. Aquest treball no s'ha presentat prèviament a aquesta Universitat o d'altres

I perquè així consti, afegeix a aquesta plana el seu nom i cognoms i la signatura:

***Aquest full s'ha d'imprimir i lliurar una còpia en mà al tutor abans la presentació oral**

RESUM

VERD DOLC JAZZ és un documental de llarg metratge que tracta de mostrar-nos què és, com funciona, i com es desenvolupa un projecte d'escola alternativa. Des de tres mirades completament diferents, la d'una mestra, la d'un pare, i la d'una nena, les imatges ens parlen sobre el dia a dia i l'experiència vital de l'escola El Martinet.

El Martinet és una escola pública d'educació infantil i primària situada a Ripollet (Vallès Occidental, Barcelona). Amb 10 anys de trajectòria i alhora de consolidació com a projecte educatiu alternatiu, l'escola s'estructura en tres comunitats de nens: la comunitat dels petits, la comunitat dels mitjans, i la comunitat dels grans. Aquests tres blocs i a la vegada espais d'aprenentatge, són l'eix central de l'escola que, òbviament des de la mirada atenta i respectuosa de l'equip directiu i els mestres, permeten guiar als nens i nenes en un camí d'aprenentatge autònom, respectuós i divertit.

L'estructura del documental marca un recorregut definit i clar per que l'espectador sigui conduit a través de cadascun dels pilars que fonamenten aquest projecte educatiu, des de la visió dels professionals en l'educació, els pares i mares de l'escola, i finalment de tot allò que es manifesta diàriament en tots aquells nens i nenes que formen part d'El Martinet i de cadascuna de les comunitats.

Així doncs, VERD DOLÇ JAZZ és un documental que ens explica, des de diferents punts de vista, l'experiència vital i l'argument pedagògic de l'escola El Martinet. Un projecte d'escola que va començar ara fa 10 anys amb una proposta educativa molt concreta, que potser és diferent a com nosaltres vam aprendre, però que ens demostra que créixer amb llibertat i estima cap allò que es fa és un aprenentatge màgic.

ÍNDEX

INTRODUCCIÓ	1
EIXOS DEL PROJECTE	4
GUIÓ I ESTRUCTURA	13
DESENVOLUPAMENT DEL PROJECTE	15
<i>LES TRES MIRADES DEL MARTINET</i>	22
POSTPRODUCCIÓ I FASE FINAL	28
PLA DE DISTRIBUCIÓ	33
CONCLUSIONS	35

INTRODUCCIÓ

PRESENTACIÓ DEL PROJECTE

VERD DOLC JAZZ és un documental de llarg metratge que tracta de mostrar-nos què és, com funciona, i com es desenvolupa un projecte d'escola alternativa. Des de tres mirades completament diferents, la d'una mestra, la d'un pare, i la d'una nena, les imatges ens parlen sobre el dia a dia i l'experiència vital de l'escola El Martinet.

El Martinet és una escola pública d'educació primària situada a Ripollet (Vallès Occidental, Barcelona). Amb 10 anys de trajectòria i alhora de consolidació com a projecte educatiu alternatiu, l'escola s'estructura en tres comunitats de nens: la comunitat dels petits, la comunitat dels mitjans, i la comunitat dels grans. Aquests tres blocs i a la vegada espais d'aprenentatge són l'eix central de l'escola que, òbviament des de la mirada atenta i respectuosa de l'equip directiu i els mestres, permeten guiar als nens i nenes en un camí d'aprenentatge autònom, respectuós i divertit.

L'estructura del documental marca un recorregut definit i clar per que l'espectador sigui conduit a través de cadascun dels pilars que fonamenten aquest projecte educatiu, des de la visió dels professionals en l'educació, els pares i mares de l'escola, i finalment de tot allò que es manifesta diàriament en tots aquells nens i nenes que formen part d'El Martinet i de cadascuna de les comunitats.

MOTIUS I JUSTIFICACIÓ

La realització d'aquest documental apareix a partir de la idea de l'escola El Martinet de mostrar l'experiència docent en una peça audiovisual, tot mesclant la seva trajectòria al llarg d'aquests 10 anys de vida de l'escola amb el moment actual que viuen.

En quan a motius d'interès de difusió i propagació d'aquest documental, l'escola pretén d'alguna manera explicar la seva quotidianitat des d'una narrativa cinematogràfica. L'objectiu és quelcom amb dues vessants ben definides. Per una banda, la intenció del Martinet de realitzar per primera vegada un producte audiovisual on s'expliqui l'escola i el propi model d'aprenentatge. D'altra banda, aquest documental va també encarat a cultivar i fomentar el coneixement d'aquesta proposta de model educatiu a

professionals i docents, adreçat a pares i mares, i també a totes aquelles persones interessades en l'educació. El possible *target* que ens vam marcar inicialment amb la comissió del projecte és el següent:

“Dirigit a un/a professional (sistema educatiu o d'àmbit pedagògic) distant en la filosofia pedagògica que no sap què és El Martinet”
(Ex.: A una mestra de Sevilla)”.

OBJECTIUS I PERTINENÇA PROFESSIONAL

El plantejament d'aquest projecte neix aproximadament entre l'agost i el setembre de l'any 2013. En primer lloc però, és prioritari comentar que l'escola El Martinet durant tot l'any 2014 celebra diversos actes commemoratius pel seu desè aniversari, des de exposicions fotogràfiques, catàlegs, jornades i congressos, tallers pedagògics, fins a la realització d'aquest documental.

Des de les primeres reunions amb l'equip directiu i la comissió del projecte que es va formar per dur a terme aquest documental, se'm comunica com a director i coordinador del projecte la intenció de l'escola de donar un pes específic a la vida i l'experiència diària de cadascuna de les comunitats de l'escola: la comunitat dels petits (nens i nenes de 3 a 5 anys), la comunitat dels mitjans (nens i nenes de 6 a 9 anys), i la comunitat dels grans (nens i nenes de 9 a 12 anys).

A partir d'aquí, i pensant en un guió i una estructura audiovisual concreta, plantejo a la comissió del projecte mostrar les tres comunitats des de tres punts de vista diferents, i realitzar així un documental experimental. La base d'aquesta experimentació es tracta de veure el dia a dia de l'escola amb tres mirades de tres col·lectius ben diferenciats: la mirada d'una mestra, la d'un pare o mare, i la d'un nen o nena. Aquest ordre és paral·lel a les comunitats d'El Martinet, així que l'aposta és que la comunitat dels petits sigui “vista” i alhora mostrada a l'espectador per una mestra, la comunitat dels mitjans per un pare o mare, i la comunitat dels grans s'expliqui a través d'allò que veu i motiva a un nen o nena.

Aquesta aposta, atrevida sens dubte, sorgeix en primer lloc al pensar en un temps massa breu per a conèixer en profunditat l'escola, l'inici del projecte engega el setembre de 2013, i conclou i es presenta oficialment el juny de 2014. A banda d'això, els recursos, com més endavant exposaré, són limitats, fet que implica un alt grau de coneixement de l'entorn diari de l'escola per captar allò que realment pot acabar sent narratiu i significatiu a l'hora de crear

un bon discurs audiovisual. En segon lloc, i encara més determinant penso en la possibilitat de que cadascun d'aquests col·lectius, mestres, pares, i nens, tenen una mirada privilegiada sobre el lloc on van, estan i conviuen diàriament, els espais on es mouen, i les relacions que s'hi estableixen quotidianament. Aconseguir imatges més terrenals des d'ulls que reconeixen cada racó del centre, em permetia veure coses petites i coses grans, així que vaig decidir lluitar per aconseguir quelcom que una mirada massa tècnica i professional no podria veure ni captar.

D'aquesta manera, i evidentment amb l'aprovació de la comissió del projecte i la direcció de l'escola, vaig començar a traçar un pla de treball que ens conduís a filmar diàriament durant una o dues setmanes cada comunitat de l'escola. El càsting de les persones que protagonitzarien cada comunitat va quedar en responsabilitat de l'escola per motius de relacions i coneixement del personal.

Així doncs, durant un període aproximat de 10 a 15 dies, cada persona escollida havia de filmar allò que creia interessant per explicar "la seva comunitat". Aquesta proposta per filmar les comunitats va ser i és el bloc central del projecte, en el qual s'hi annexen entrevistes a docents i a gent que d'alguna manera o altre està vinculada amb el projecte d'El Martinet.

ESTRUCTURA NARRATIVA DEL DOCUMENTAL

A continuació, es mostra una taula on s'exposen els diferents blocs temàtics del documental. L'objectiu es tracta de visualitzar l'estructura i el discurs que segueix aquest documental a mida que avança, fen especial èmfasi en el bloc de les tres Comunitats de l'escola. Cadascun d'aquests bloc, serà desglossat i explicat amb detall en apartats posteriors.

INCER- TESA	TÍTOL	ENTRE- VISTES	COM PETITS	COM MITJANS	COM GRANS	EXPERTS	FUTUR	CREDITS
------------------------	--------------	--------------------------	-----------------------	------------------------	----------------------	----------------	--------------	----------------

Eixos del projecte:

“El discurs pedagògic del documental”

LA MIRADA ENVERS L'APRENTATGE

Des de la concepció de l'ésser com a organisme viu que es crea i es construeix a sí mateix en la seva relació amb l'entorn, ens vam dirigir a concebre que el procés d'aprenentatge calia iniciar-se des de l'interior, així doncs les nostres recerques i posteriors concrecions a l'hora de projectar l'escola estan encaminades i focalitzades envers els processos d'aprenentatge i no pas als d'ensenyament.

Dins del projecte hi ha un clar interès envers l'aprenentatge, ens interessa com aprèn cada infant entenent que tots utilitzen camins i processos diferents, així doncs, l'escola procura mirar àmpliament els diferents processos que segueixen els infants per aprendre, per tal de saber d'ells i ajustar l'estructura espacial, els temps, els materials i les intervencions en funció d'allò que pot possibilitar l'aprendre.

Fent aquesta tria cap a l'aprenentatge, i no cap a l'ensenyament o la didàctica, ens implica alhora varies accions: una determinada concepció dels espais i dels temps, però evidentment també del currículum o dels materials que es posen a l'abast dels infants així com de la intervenció i del paper del mestre en l'acompanyament dels processos d'aprenentatge dels infants.

EL BENESTAR

Creiem que tot procés d'aprenentatge necessita ser acompanyat del benestar, vinculant doncs l'aprendre a l'alegria d'aprendre així com a la pròpia decisió d'aprendre. Aquest plantejament ens suposa a tots un repte alt, per una banda deslligar-nos de vells valors que impregnen el procés d'aprenentatge així com, creativament, projectar uns temps i uns espais que facin possible aquesta realitat. Quan parlem de benestar ens referim a diferents dimensions i també a decisions que l'escola pren. Entenem que la principal condició per aprendre i de fet de créixer amb harmonia és el benestar. Creiem que un infant que viu amb benestar viu amb riquesa també la seva relació amb l'entorn, així com omple les seves accions de recerques i preguntes, justament perquè no necessita de “protegir-se” d'amenaques externes la seva relació és una relació confiada, que li permet molta fluïdesa en el seu procés de conèixer.

Per nosaltres l'atenció i cura envers el benestar té a veure amb decisions com: el respecte pels processos d'aprenentatge dels infants (i per tant dels seus temps), el propi aprenentatge com a recerca, etc. i per tant el respecte per les seves accions com a expressió de vida i com a forma de conèixer el món,

també ens connecta a la relació amb l'altre i com aquesta relació que té a veure en ser jo a través de la mirada de l'altre pren per nosaltres un sentit amplíssim i amb molts matisos que procurem fer-los visibles (i no pas homogeneïtzar).

També el benestar té a veure en com s'estructuren els espais, quins materials s'ofereixen als infants i quines possibilitats s'obren com a font d'experiències.

L'ESPAI

Cada Comunitat compte amb els seus espais específics, és a dir, cada una d'elles està concebuda com un gran hàbitat comunitari on les accions hi transcorren en modalitats diverses. Per nosaltres el concepte d'hàbitat, referit a l'espai, és motiu de reflexió constant, entenent l'hàbitat com un espai que es transformat en lloc mitjançant les accions de les persones que hi co-habiten, també mitjançant l'empremta d'aquestes accions. Així sovint parlem de la necessitat de l'estar-hi més que del passar-hi implicat això compromisos diversos tant per part dels infants com per part dels adults. És una presència que parla de cadascú, de les pròpies accions que no deixen de ser la nostra forma visible de presentar-nos als altres i comprometre'ns amb el món.

En la presa de decisions sobre els espais s'hi desprenen idees que sustenten certa ètica, compromís i opcions educatives. Aspectes com la permeabilitat a través de la visibilitat entre els espais i la connectivitat parlen de la concepció global de l'experiència d'aprendre, així com altres aspectes com la no utilització de pissarres per evitar una mirada unidireccional, o el cromatisme dels espais i la llum per procurar per un paisatge seré i benestant, per posar-ne alguns exemples.

ELS MATERIALS

La selecció de materials que s'ofereixen en els infants suposa tot un altre eix de recerca potent i continu per l'escola. Els criteris de selecció tenen a veure en el coneixement sobre els processos d'aprenentatge dels infants i amb l'ètica que hi ha al darrera. També amb el projecte estètic de l'escola.

Els materials segueixen la tendència de ser poc estructurats i molt oberts de possibilitats, seguint al mateix temps un recorregut que va des de materials molt poc concrets, a materials més específics o amb requeriment de major abstracció.

Es procura que els materials siguin amb qualitats el més naturals possibles, també amb les formes més orgàniques possibles (sobretot en els primers anys), afavorint també així una relació qualitativa amb ells.

TEMPS

El projecte parteix de la concepció que el temps d'aprenentatge és únic en cada persona, requerint-nos doncs, aquest aspecte, organitzar l'escola des de la possibilitat de respectar els diferents temps d'aprenentatge. Intentem oferir possibilitats diverses i amplies, un ventall prou ampli per tal que pugui acollir a tots els infants de l'escola. De manera que cap d'ells sigui separat o segregat de la resta per tal d'atendre el seu procés. Amb això ens referim a que tota l'escola està pensada des d'una idea inclusiva (real), i per tant pensada per tots els infants. Sabem que quan un infant pot viure des de la seva pròpia temporalitat és un infant que no es precipita, que és creador del seu propi aprenentatge, que li dona temps i es concedeix el temps necessari per mirar, tocar, escoltar,...enriquant-se doncs en profunditat sobre les coses i assaborint també el seu propi saber. També creiem que arriba a ser un infant més segur d'ell mateix.

EL CONEIXEMENT

No entenem el coneixement com una acumulació d'informació, creiem que per saber d'una cosa cal conèixer-la amb profunditat. Això requereix lligar el coneixement amb l'aprenentatge, aquest entès com a procés de creixement personal. Entenem que per arribar a conèixer alguna cosa un necessita passar pel procés de comprendre-la i això només es possible actuant "sobre" d'ella. També creiem que el coneixement no es construeix des de "exemplificacions" simplificades de la realitat, sinó des d'una globalitat que reuneix a sabers i llenguatges en un entramat ple de connexions. És per aquest motiu que l'escola ofereix un marc global per a l'aprenentatge, ric en la possibilitat d'establir relacions entre les coses, els fenòmens, etc. així com relacions qualitatives entre les diferents parts del nostre sistema nerviós. També creiem que com a finalitat última, l'escola ha de proporcionar als infants un entorn que els permeti establir relacions, i adquirir eines per entendre el món en que estan creixent, i que per tant, els permeti construir en ells la competència necessària per decidir i orientar les seves pròpies accions.

L'EXPERIÈNCIA

El projecte diari que ofereix l'escola procura establir-se des de la recerca de la quotidianitat, entenent que perquè alguna cosa tingui i sigui rellevant no ha de ser una anècdota. L'escola s'allunya de la idea d'oferir moltes activitats en temps breus, sinó que procura per l'establiment d'un fer quotidià, que es concreta en uns espais d'ús i uns materials que estan disponibles en temps

llargs. També entenem que per aprofundir en una cosa un necessita d'estar-hi en relació durant temps (també creiem que justament els moments més creatius apareixent després d'un temps llarg d'incidir sobre el mateix).

El concepte d'experiència va lligat a aquesta idea, aprendre mitjançant l'experiència és també afrontar el repte de procurar fer créixer experiències des d'allò que s'ofereix.

L'ACCIÓ, EL FER, I EL CONTACTE DIRECTE

El nostre organisme interactua amb l'entorn a partir d'una membrana semipermeable que permet l'intercanvi entre el dins i el fora, quan parlem d'una concepció de l'escola com un lloc de respecte, entenem que, aquest intercanvi s'inicia des del dins. És a dir, el procés d'aprenentatge procedeix d'un moviment intern que activa cada persona. Sabem que l'infant petit aprèn des de posar en acció al món i aquesta acció cal ser iniciada des del seu interior, és a dir, per decisió pròpia, per tal d'esdevenir una acció vinculada a l'alegria i connectada a ell mateix.

Entenem l'acció com la forma natural d'aprenentatge de l'infant. Tocar el món apareix no només com a símbol o metàfora, sinó com una realitat que permet a l'infant posar-se en contacte amb el fora alhora com deixar-se impregnar d'aquest fora internament. Explorar tàctilment el món equival a buscar-ne l'essència. Ara bé, la tactilitat pot arribar a donar-se des de molts sentits, podem arribar fins i tot a parlar d'una mirada tàctil, una mirada que toca quan mira. Es tracta d'una forma de percepció hàptica que situa el cos en relació directa amb el seu entorn. Un dels eixos que articula la projecció dels espais i les seves possibilitats és precisament procurar que la seva dinàmica s'impregni des de l'acció dels infants. Sabem que el món no s'explica sinó que cal viure'l, intervenir en i sobre d'ell, fet que ens connecta al concepte de competència que apareix com aquelles accions necessàries per desenvolupar la pròpia vida en relació i consonància amb l'entorn.

L'AUTONOMIA, LA CREATIVITAT, EL PROCÉS, LA PRESA DE DECISIONS I L'AUTOGESTIÓ

Vinculat a aquest interès i desig de possibilitar l'acció de l'infant i d'entendre que aquesta és el mitjà que té per aprendre de forma natural, també tot el que té a veure amb l'autonomia i la presa de decisions són aspectes significatius en el projecte. Creiem que l'autonomia és implícita en l'infant, i que no "cal treballar-la" com a vegades es diu, sinó permetre-la, és un concepte lligat a la idea de competència, a la visió de l'infant competent (ja des del néixer) vinculant el terme de competència en el moment personal i vital de cada un.

Permetre l'autonomia és possibilitar a l'infant de desenvolupar-se de forma competent i desplegant el seu potencial. Si els adults assumim certes decisions sobre les accions i decisions dels infants els robem la seva autonomia i la seva competència.

Entenem que una veritable educació passa per procurar en les persones l'ús de les seves pròpies decisions, procurar que cada persona visqui la seva vida des d'assumir també la responsabilitat de viure-la. Això ens situa en processos molt més complexos, prendre decisions, portar-les a terme, o ser-ne crític entre d'altres, segurament estarem d'acord que suposa majors reptes que no pas seguir allò que et "diuen" de fer.

LA INTERVENCIÓ DELS MESTRES

La cerca envers a una determinada manera de fer de mestre també és una constant dins l'equip. Cercar maneres d'acompanyar l'infant en el seus processos d'aprenentatge requereix una actitud atenta i d'escolta envers a allò que fa, diu, es pregunta,... També suposa un acompanyament dels adults-mestres ple de confiança i respecte en les possibilitats, propostes, idees o tries dels infants, atent a fer-les possibles, a oferir també allò que les fa créixer i a saber també mantenir-se en un límit molt invisible entre el ser-ne facilitador, que requereix d'una presència molt escoltadora i connectada amb allò que és de l'infant, a diferència de ser-ne el conductor que sovint anul·la allò que li és propi a l'infant, i que el direcciona ràpidament a "satisfer" el requeriment o el desig de l'adult.

LES RELACIONS

Entenem les relacions amb els altres com a necessitat pel creixement personal i també pel propi aprenentatge. La pregunta sobre "l'altre" és molt potent des d'edats molt petites, i ens acompanya per sempre.

Entendre les relacions des d'aquest lloc, equival a atendre-les i a donar un espai per a que siguin possibles. Entenem les relacions entre els infants des d'una dimensió natural i espontània, vinculada a la vida, a l'encontre. Així doncs són relacions no regulades o imposades pels adults, sinó ateses i acompanyades per ell. Això ha requerit pensar en els espais com a llocs de relació i d'intercanvi en formats diversos. Una mena d'arquitectura molt subtil que teixeix un entramat invisible en tots els espais de l'escola, una estructura en forma d'embolcall que fa possible fer realitat la vivència en comunitat.

Els infants es troben diàriament en relació amb infants d'altres edats (tres edats diferents) i també amb possibilitats de relació amb diferents adults.

També creiem que l'obertura a les relacions és un senyal de salut i de benestar vinculat al compromís envers l'altre.

Alhora l'escola esdevé un lloc de relació i intercanvi entre les famílies molt potent. Entenem que els nens poden estar bé a l'escola en la mesura que també les seves famílies i la resta d'adults vinculats a ells estan bé. Per aquest motiu dins del projecte de l'escola es contemplen accions, temps i propostes encaminades a atendre les famílies i a compartir amb elles el projecte.

EL RESPECTE

Quan parlem d'una relació educativa respectuosa, o d'un context educatiu respectuós se'n desprenen molts matisos. Què entenem per respecte és una qüestió complexa, tanmateix podríem pensar que el respecte pot ser viscut o percebut de maneres diferents, tantes com persones existeixen. Tanmateix alguns paràmetres que defineixen el respecte es vinculen profundament a les arrels de l'etimologia humana, fet que ens connecta aquesta actitud humana, segurament culturalment apresada en part, amb aquells processos biològics que defineixen la mateixa vida de l'organisme. Entenent doncs, que un organisme tractat amb respecte se li concedirà la força i l'espai necessari per a que ell mateix cerqui els seus propis processos i camins per créixer i per aprendre. El respecte doncs passa no només a ser una qüestió de caire cultural sinó que s'embarca en una espècie d'ètica biològica. Aquell que estableix una relació respectuosa amb l'altre o inclús amb ell mateix està en consonància amb les lleis biològiques que regulen la vida.

Crear un entorn respectuós amb el creixement i amb la infància és un dels motius que dóna sentit al projecte de l'escola, motiu que alhora esdevé repte i reflexió constant. Entenem que el creixement i l'aprenentatge de l'infant estan estretament relacionats amb allò que li ofereix l'entorn, ara bé, si allò que li ofereix l'entorn no deixa a l'organisme la suficient llibertat per respondre a la seva manera, l'entorn pot convertir-se com un lloc d'hostilitat per ell o ella.

També nosaltres som part d'aquest entorn, així doncs atendre i reflexionar sobre la nostra presència en aquest entorn també és part d'allò que inclou el respecte com a actitud i moviment de vida. El respecte o la mirada atenta pot arribar a habitar, és a dir, a instal·lar-se com a hàbit en el nostre fer quotidià, fet que ens porta a la cerca d'una constant formació en aquest aspecte.

DIÀLEG AMB L'ENTORN SOCIAL

Entendre l'escola com un paradís tancat sense paraules ni accions cap a l'exterior ens sembla una visió incomplerta, fins i tot irresponsable. Des de l'inici ens va semblar que la escola com a comunitat no podia quedar relegada

en l'oblit de la seva pròpia soledat, no podia quedar al marge d'allò que succeeix en el fora.

Una escola tancada és una escola que emmalalteix, ho diu la biologia dels sistemes, un organisme o un sistema tancat, sense aliment de l'exterior és un sistema que mor. Així que per nosaltres el projecte de l'escola no pot concebre's sense aquest diàleg. Equival a un concepte d'osmosis, de permeabilitat i retroalimentació entre lo intern i lo extern.

Les escoles sovint apareixen com a espais hermètics, on es gasten molts esforços unidireccionals cap a dins, esforços que sovint fan incompreensible la realitat, i que impossibiliten a la infància d'una ciutadania activa, cívica i transformadora. Pensem que això requereix entendre la ciutadania com un gran valor pel projecte de l'escola. L'exercici de la ciutadania situa als nens i nenes en un diàleg directe amb el món que els dota de possibilitat i renova els llocs, i a les ciutats de majors esperances. Ens sembla que els infants com a ciutadans tenen el dret de la co-construcció de la ciutat amb diàlegs, transformacions i reflexions en correlació amb altres generacions.

Així que són freqüents moments de contacte directe amb el fora de l'escola. Contactes pausats, sense presses, cuidats,... Contactes amb el fora que requereixen de temps, que requereixen d'estar i no només de passar, que requereixen escolta, joc, acció i preguntes. Contactes que necessiten presència, presència d'infància en els carrers, places, museus, teatres... una presència que els acostava al moment històric en el que viuen, a la seva contemporaneïtat i els permet interrogar-lo, qüestionar-lo i reinventar-lo.

Un diàleg mimètic entre els infants i el seu entorn, que situa a la infància i a la cultura en un debat fluid i sense presses. Un diàleg que els reconeix i els fa portadors d'una cultura d'infància que els hi és pròpia, una cultura que té que veure en la seva forma de mirar, de tocar, de sentir,...un diàleg que a diferència del consum es dóna temps i permet enamorar-se d'allò que es mira o toca.

LA CULTURA D'INFÀNCIA

La mirada que mira l'infant i el veu, implica una formació rica en cultura d'infància, perquè detecta allò que universalment és propi dels infants, les seves maneres de fer, de dir, de preguntar-se. A l'escola hi ha un clar interès per aquesta cultura, per escoltar-la, un desig de saber de l'infant des d'allò que fa, diu, construeix o inventa, sabent que les seves formes són úniques alhora que formen part d'un imaginari comú d'infància. El Martinet procura fer atendre aquesta cultura, fer-la visible justament per aprendre a mirar els infants des de qui són i des d'allò que els hi és propi. També ens configura una determinada imatge d'infant vinculada a la seva capacitat no només de ser portadors d'una cultura, sinó d'elaborar i construir la seva, i contaminar la

nostra. Sabem que només escoltant i observant els infants sense jutjar-los podem ser capaços de conèixer les seves capacitats i construir en nosaltres una nova imatge de la infància, deslliurada de certes connotacions imposades.

EL CONTACTE AMB EL MÓN FÍSIC

Com a éssers d'un planeta, i biològicament descrits per unes lleis de creixement i desenvolupament necessitem estar en contacte i en ressonància amb el nostre entorn físic. Una de les dificultats en que "batalla" l'escola és precisament a cercar, dins del lloc on s'ubica, aquesta possibilitat pels infants. Com que creiem fonamental aquest contacte amb l'entorn natural, s'han també pres atencions importants en aquest aspecte (algunes d'elles relacionades amb l'espai exterior de l'escola convertit en jardí, d'altres en la cerca d'un moment de contacte ric i freqüent en entorns naturals fora l'escola). Sabem que per estar en pau amb un mateix i l'entorn necessitem establir un contacte directe amb el món i els seus canvis.

Aquests moments de contacte creiem que són claus per aprendre a estar en un temps plàcid i lent, propi dels ritmes naturals de creixement (també més vinculat a la infància), que ens aporta una saviesa molt més profunda sobre l'entorn i els seus processos, així com a descobrir elements, matisos, detalls,... que cada dia poden ser nous. També sentim que en la mesura que possibilitem als infants la possibilitat de vincular-se amb el seu medi, també aquests vincles els hi permeten formar-se des d'una major consciència envers ell, a beneficis en la seva salut i a viure des del dret a educar-se en espais d'harmonia, amables i benestants. A l'escola creuen que projectant i posant a l'abast entorns més vinculats a les lleis de la vida, es permet un creixement i un desenvolupament més sa i a favor de la vida.

EL PROJECTE ESTÈTIC

L'organització i la cura per un espai-escola que sigui amable, ric i alhora seré, ens porta a parlar també de l'estètica com a idioma. El Martinet parla amb un idioma estètic que li és propi, que es construeix per les persones que en formen part i que el fan créixer. Hi ha una clara tendència a parlar des d'un llenguatge vinculat al símbol i per tant sovint lligat a la metàfora, a la paradoxa o a altres formes que permeten pensar en termes més amplis, menys convencionals.

Un idioma que per tant inclou i convida a les persones, perquè fet i fet totes estem connectades per un mateix origen, que per tots va ser simbòlic. Així doncs sovint l'escola parla des dels objectes, des de les paraules que no duen allò que és obvi, o des d'accions vinculades a l'acció poètica o a l'acció

performativa que vincula les nostres accions a l'estètica. Perquè parlem d'una estètica que no està vinculada només al món de la visibilitat sinó també al món d'allò ocult, considerant també que en les formes de relació entre les persones o, inclús en la forma de mirar i de tocar, hi ha un fort component estètic que les defineix. El projecte estètic defineix també una ètica educativa en la selecció d'objectes i materials.

LA DOCUMENTACIÓ

La documentació és un dels elements que permet la visibilitat de l'escola. Allò que hi passa a dins es fa públic. És un procés de recerca sobre la pràctica pels mestres que permet conèixer i saber més dels processos d'aprenentatge. També és un compromís envers els infants i la cultura d'infància. La documentació també pretén ser un motiu de diàleg amb les famílies, per atendre el seu dret a saber què passa a l'escola, i per ampliar les seves mirades envers al seu fill com a membre d'una comunitat més amplia. També és un espai de diàleg i confrontació, i també de reivindicació.

GUIÓ I ESTRUCTURA DEL PROJECTE

BLOC	TEMA	DESCRIPCIÓ DE CONTINGUTS		DUR.
1	<i>INCERTESA</i>	Entrevistes “d’incertesa” a mestres, pares, nens i nenes, i antics alumnes Compilació i muntatge d’opinions sobre: <i>Una paraula, un olor, un gust, un so, un color, una sensació, una emoció i una metàfora</i>		3’
-		Transició “metàfora arbre Areeba a títol”		
2	TÍTOL	<i>VERD DOLÇ JAZZ</i> (entra amb pla aeri de l’escola)	Subtítol: <i>Tres mirades envers El Martinet</i>	1’30”
-		Transició a bloc d’entrevistes (fos a negre)		
3	ENTREVISTES D’ESCOLA	Montserrat Navarro (directora de l’escola El Martinet) + inserció fotografies dels docents, nens i nenes		5’30”
		Martí Teixidor (inspector del departament educat)		
		Jordi Canyelles (arquitecte) + inserció fotografies de la construcció de l’escola		
		Rafa Rodríguez (pare “comunitat”) + inserció fotografies de festes i “dies especials”		
-		Transició amb gran pla general: “tres mirades envers El Martinet”		
4	COMUNITATS Del MARTINET	COMUNITAT DELS PETITS (1)	Presentació de Noemí (mestra de la comunitat dels petits. + veu off narra la seva experiència gravant <i>Making off</i> dels rodatges de Noemí a la Com dels petits	16’
			Presentació Meritxell (mestra de l’escola) + veu off comentaris i filosofia pedagògica	
			Escenes de la comunitat dels petits <i>Seguiment a una nena, la Jana</i>	
			Transició de Com 1 a Com 2 (fos a negre)	
		COMUNITAT DELS MITJANS (2)	Presentació de Ramón (pare de la comunitat dels mitjans. + veu off narra la seva experiència gravant <i>Making off</i> dels rodatges de Ramón a la Com dels mitjans	15’
			Presentació Meritxell (mestra de l’escola) + veu off comentaris i filosofia pedagògica	
			Escenes de la comunitat dels mitjans	
			Transició de Com 2 a Com 3 (fos a negre)	
		COMUNITAT DELS GRANS (3)	Presentació de Júlia (alumne de la comunitat dels grans + veu off narra la seva experiència gravant <i>Making off</i> dels rodatges de Júlia a la Com dels grans	15’
			Presentació Meritxell (mestra de l’escola) + veu off comentaris i filosofia pedagògica	
			Escenes de la comunitat dels grans <i>“procés artístic del lavabo”</i> i altres escenes	

BLOC	TEMA	DESCRIPCIÓ DE CONTINGUTS	DUR.
5	“EXPERTS” Què diuen d’El Martinet?	Entrevistes a professionals allunyats de l’àmbit educatiu, que coneixen l’escola i opinen sobre quina aportació fa El Martinet, des d’un punt de vista social i cultural	3”
6	<i>EL FUTUR I EL MARTINET</i>	Entrevistes “de futur” a mestres, pares, nens i nenes, i antics alumnes Compilació i muntatge d’opinions sobre: <i>un projecte, un repte, un somni, i una bogeria</i>	2’30”
7	CRÈDITS	Crèdits + imatges de recurs de les sortides de les comunitats (neu, platja, bicicletes) + banda sonora original “El arbres del Martinet”	3’30”
			65’

DESENVOLUPAMENT DEL PROJECTE

En primer lloc, abans de desglossar l'eix motriu d'aquest documental, cal imaginar la situació i sobretot el context social i cultural en el qual es troba el Martinet. L'escola, situada a Ripollet del Vallès (Vallès Occidental, Barcelona) es tracta d'un centre públic, fet que cal tenir en compte per encara lloar més la força d'aquest projecte i aquest singular model d'aprenentatge.

INICIS I GRUP DE TREBALL

Durant el setembre de 2013, es va formar la comissió del documental, i després d'algunes reunions, vam decidir definitivament l'estructura bàsica del documental i els eixos principals per enfocar el projecte.

Comissió del projecte

- Marc Bonàs (director i coordinador del projecte)
- Alfredo Hoyuelos (guió i direcció de continguts)
- Meritxell Bonàs (cap de producció)
- Mariau Bruguera (col·laboració en guió i producció-Com.grans)
- Isabel Trias (col·laboració en guió i producció-Com.mitjans)
- Noemí Trullols (col·laboració en guió i producció-Com.petits)
- Laia Manresa (col·laboració en guió i entrevistes)
- Quique Lopez (col·laboració la direcció artística i la fotografia)
- Hilari Pujol (col·laboració en producció)
- Aurora Roca (col·laboració en producció i entrevistes)

Cal esmentar que cadascuna de les persones que formen part d'aquesta comissió ha participat i col·laborat en la producció i realització d'aquest documental de manera altruista i sense cap ànim lucratiu. Agrair enormement a tots ells, com a director i coordinador del projecte, el seu esforç i dedicació al llarg de totes les etapes de realització del documental.

Una vegada establert l'equip i els rols de treball, calia procedir a enumerar les tasques de preproducció. Planificar i esclarir tot allò necessari per a la fase de producció, posar els dubtes sobre la taula i plantejar-nos alternatives a les propostes inicials i prioritàries.

Què ens plantejàvem i què s'havia de decidir?

- Durada i estructura narrativa del documental

- Pressupost orientatiu pel projecte (finançat per l'Associació d'Amics del Martinet)
- Inversió prevista en l'equipament tècnic
- Definir el calendari de treball, seguiment del projecte, i establiment de dates pels rodatges
- Concretar el càsting: a qui s'entrevistaria per explicar la història de l'escola, i sobretot triar qui filmaria subjectivament cada comunitat
- Decidir la realització o no d'un *making off*
- Definir la realització del pla aeri de l'escola a mode de situació/ubicació.
- Concretar el tema de banda sonora: lliure de drets/pagament de la taxa (cànon-SGAE)
- Plantejar un taller de cinema i arts cinematogràfiques pels nens de l'escola
- Pla de treball definitiu, assignació i organització de tasques a realitzar per cada membre de la comissió
- Documentació de legalitat per la cessió dels drets d'imatge i la protecció de dades
- Elaboració definitiva del guió per les comunitats i el guió d'entrevista
- Concreció de les localitzacions de rodatge
- Com explicar el rol del mestre dins de l'escola: imatges i/o veu en off.

En aquest moment, vaig realitzar la planificació que ens havia de conduir a tenir el producte audiovisual finalitzat aproximadament pel mes de maig-juny de 2014. El més important, era concretar les dates exactes per les entrevistes, per tal de contactar amb tothom i sincronitzar tot això amb els dies de rodatge i preparació de tot l'equip i el material per filmar.

A banda d'això també era imprescindible assenyalar, gairebé de forma definitiva, els dies i les setmanes en les quals es filmaria cada comunitat, donant un marge mínim de 10 dies per cada comunitat i un màxim de 15.

A continuació, es presenta una taula/gràfic amb les diferents activitats, que organitzades per mesos, es van realitzar en cada una de les fases de producció:

VERD DOLÇ JAZZ	PREPRODUCCIÓ			PRODUCCIÓ			POSTPRODUCCIÓ
	Setembre - Octubre 2013	Nov. 2013 - Gener 2014	Febrer	Març	Abril	Maig	
Comissió del projecte	Reunió / guió, recursos, pla de treball	Guió, recursos, pla de treball	Adquisició equip de filmació	Visionats i neteja de material petits i mitjans	Visionats i neteja de material grans	Comença la postproducció: 1r muntatge brut, guió del narrador, presentació del càmeres	
Entrevistes		Guió d'entrevistes	1a sessió (dia 20)	2a sessió (dia 25)		3a sessió (dia 5)	
Comunitat dels petits	càsting mestra	Escaleta prèvia	Guió previst	Rodatges del 5 al 15	Rodatges dia 10, 14,15 i 18.		
Comunitat dels mitjans	càsting pare	Escaleta prèvia	Guió previst	Rodatges del 17 al 25	Rodatges del 5 al 9		
Comunitat dels grans		càsting nen o nena	Escaleta prèvia / guió previst	Rodatge del dia 20, 21,22 i 24	Rodatges del 14 al 19	Rodatges dia 4,5,6 i 8	
Pla aeri						dia 8	

* 12 de juny de 2014. Presentació oficial a l'auditori de Ripollet del Vallès. 1r pase a les 17:30h / 2n pase a les 19:30h

FASES DE LA PRODUCCIÓ:

PREPRODUCCIÓ	PRODUCCIÓ	POSTPRODUCCIÓ
<ul style="list-style-type: none"> - Període d'investigació (setembre i octubre 2013) - Creació del grup de treball (comissió del projecte) - Assignació de tasques i càrrecs (membre de la comissió) - Documentació de legalitat per la cessió de drets d'imatge (menors d'edat) i protecció de dades - Fixar el pressupost + inversió en l'equipament tècnic - Durada i estructura narrativa del documental (procés de guió) - Càsting - Decisió envers el <i>making off</i> - Concretar el tema música i banda sonora (cessió de drets/pagament del cànon) - Concreció de les localitzacions de rodatge - Com explicar el rol del mestre dins l'escola (propostes) 	<ul style="list-style-type: none"> - Sessions de rodatge per les entrevistes - Lloguer de material d'il·luminació pels rodatges - Concreció del guió d'entrevistes (4 o 5 models segons col·lectiu) - "Curs" a la Júlia d'utilització de la càmera - Filmacions a la comunitat dels petits - Filmacions a la comunitat dels mitjans - Filmacions a la comunitat dels grans - Període de neteja de material, visionats i selecció - Transcripció de totes les entrevistes - Realització del <i>making off</i> - Producció del "pla aeri" amb aeronau - Concessió de drets d'autor Krishoo Monstreix(banda sonora) - Rodatge d'imatge i so de la Meritxell sobre les tres comunitats (narradora en off) 	<ul style="list-style-type: none"> - Definició parcial sobre la distribució dels temps per cada bloc - 1r muntatge en brut de les comunitats (30' per comunitat) - Estructura narrativa de cada comunitat - Edició de les entrevistes - Edició del pla aeri - Edició de la comunitat dels petits - Edició de la comunitat dels mitjans - Edició de la comunitat dels grans - Edició de la narració en off - Edició del <i>making off</i> - Viatge a Pamplona i edició final amb l'Alfredo Hoyuelos (ajudant de direcció) - Edició dels crèdits - Pla de distribució - Redacció de la documentació del projecte + la memòria de justificació

PRESSUPOST

El finançament d'aquest projecte és, per una banda de l'equip directiu de l'escola El Martinet, però sobretot per part de l'Associació d'Amics del Martinet.

ETAPES	PRESSUPOST VERD DOLÇ JAZZ	VALOR EN EUROS
PREPRO-DUCCIÓ	Material informàtic / electrònic	320 €
	Inversió equip de filmació i accessoris	2.600 €
PRODUCCIÓ	Lloguer material de il·luminació	160 €
	Pla aeri / servei de aeronau amb càmera inc.	50 €
	Sortides, desplaçaments, dietes i allotjaments	1.300 €
POSTPRO-DUCCIÓ	Equipaments i suports en la postproducció	800 €
	Despeses previstes 1a fase del pla d'exploració i distribució (aprox.)	170 €
preus amb IVA inclòs		5.400 €

Cal esmentar també, que apartats com la banda sonora no hi apareixen, ja que no van significar cap retribució econòmica. Així doncs, la banda sonora la va cedir un music francès, el Krishoo Montrieux. A banda d'això la majoria del material tècnic va ser cedit o adquirit per la pròpia escola El Martinet.

ENTREVISTES

Les entrevistes es van realitzar mitjançant en quatre sessions de rodatge. L'estructura i el guió d'aquestes entrevistes consistia en dues o tres preguntes des d'una visió general, què és El Martinet? O què t'agrada del Martinet? Perquè i com vas arribar al Martinet? Eren, en essència, entrevistes i preguntes d'opinió que buscaven trobar similitud de resposta amb els altres entrevistats. Això d'altra banda m'ajudava a crear-me una visió general de l'escola per aquells que hi treballen diàriament o per aquells qui ja fa anys que coneixen el projecte.

A més a més, també es va crear un llistat de preguntes simbòliques i de resposta breu, amb la idea de relacionar l'escola amb elements com una olor, un color o un repte, des d'una vessant més abstracte, amb la finalitat d'inserta a l'inici i al final del documental un esquitx de respostes amb ritme dinàmic i alhora desorientador per a l'espectador.

A continuació es presenta una llista categoritzada amb les sessions i les persones entrevistades i el seu rol envers El Martinet.

Entrevistes en profunditat:

- Montserrat Navarro (directora de l'escola)
- Marti Teixidor (Inspector del Departament d'educació)
- Jordi Canyelles (Arquitecte)
- Rafa Rodríguez (Pare representant de la comunitat)

Entrevistes 1a sessió:

- Mari Cordobés (conserge de l'escola)
- Isabel Vila (mare)
- Jan Maroto (nen de la comunitat dels grans)
- Areeba Butt (nena de la comunitat dels grans)
- Angels Puntas (cuinera de l'escola)
- Nuria Rica (mare)
- Ona Clapès (nena de la comunitat dels grans)
- Júlia Vila (nena de la comunitat dels grans)
- Ermelinda Soares (nena de la comunitat dels mitjans)
- Mar Pont (nena de la comunitat dels mitjans)
- Thais Bonet (mestra de la comunitat dels mitjans)
- Enric Guardado (nen de la comunitat dels grans)
- Nil Giménez (nen de la comunitat dels grans)
- Pere Echevarria (monitor de menjador)
- Albert Soteras (monitor de menjador)
- Lola Gonzalez (presidenta de l'AMPA)
- Neus Mira (mestra de la comunitat dels grans)
- David Ferrer (pare de la comunitat dels grans)

Entrevistes 2a sessió:

- Alfredo Hoyuelos (pedagog i docent de la Universitat de Navarra)
- Carles Parellada (pedagog i seminarista de l'escola El Martinet)
- Meritxell Bonàs (mestra de l'escola)
- Mariau Brugera (mestra de la comunitat dels grans)
- Quique Lopez (pare de la comunitat dels petits)
- Jordi Llorens (pare de la comunitat dels petits)
- Marti Teixidor (inspector del departament educat.)
- Elvira Guell (mestra de la comunitat dels mitjans)

- Arturo Figueroa (pare de la comunitat dels petits)
- Aida Roman (ex-alumne de l'escola)
- Paula Osuna (ex-alumne de l'escola)
- Marian Vico (ex-alumne de l'escola)
- Elena Baeta (ex-alumne de l'escola)

Entrevistes 3a sessió:

- Isabel Trias (mestra de la comunitat dels mitjans)
- Txell Fontanet (mestra de la comunitat dels petits)
- Olga Romera (secretaria i mestra de la comunitat dels petits)
- Maria Torner (mestra de la comunitat dels grans)
- Lidia Esteban (cap d'estudis de l'escola)
- Rafa Rodríguez (pare de la comunitat dels grans)

Entrevistes 4a sessió:

- Alina Torres (sociòloga)
- Fidel Roca (artista)
- Ravid Goldschimdt
- Mario Diaz (enginyer en telecomunicacions)
- Carla Ribes (química)
- Oriol Teixidor (arquitecte)
- Carles Parellada (formador de mestres)

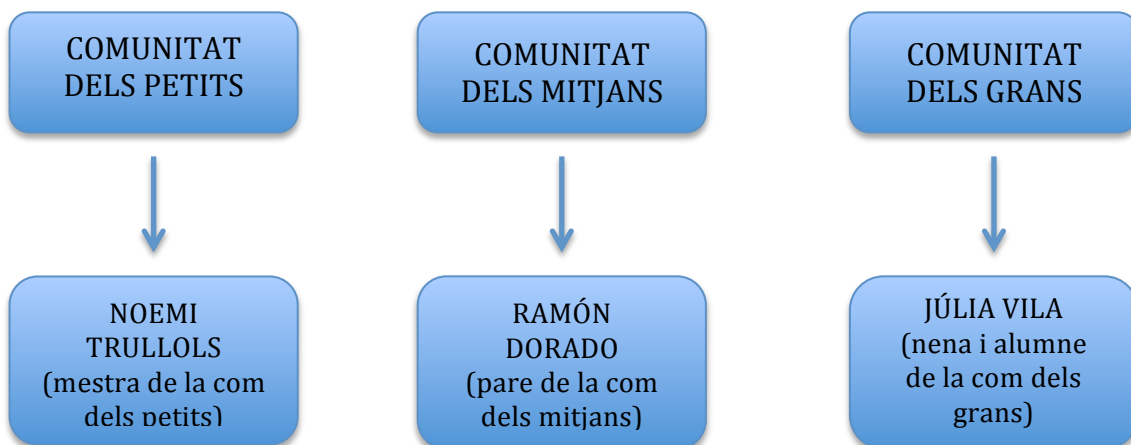
FASES DE LA PRODUCCIÓ A LES COMUNITATS DE L'ESCOLA

Les comunitats, com ja he esmentat anteriorment, són la peça central de l'estructura d'El Martinet. Dividits per edats, cada comunitat compte amb diferents grups de nens i nenes.

Al plantejar la producció i realització d'aquestes comunitats, contínuament ens preocupava a l'equip de treball que el llenguatge audiovisual i narratiu a l'hora d'explicar les tres comunitat esdevingués massa pla i amb excés de similituds, repetitiu, i possiblement amb falta de ritme cinematogràfic. Per aquest motiu, la proposta de tres mirades sobre les comunitats, va ser una aventura atrevida però a la vegada engrescadora, veure cadascuna de les comunitats amb ulls de gent ben diferent, a través de tres maneres de filmar que provocaven sorpresa i molta personalitat en les imatges obtingudes.

Una vegada discutida i confirmada aquesta proposta, només ens calia a tota la comissió del projecte ser fidels amb aquelles imatges que ens “trobéssim” diàriament de cada comunitat. Respectar la mirada i la tècnica dels càmeres novells i deixar-los expressar en imatge allò que creien interessant per explicar cadascuna de les tres comunitats de l'escola.

LES TRES MIRADES DEL MARTINET

La comunitat dels petits: filmació d'una mestra, la Noemí Trullols

La comunitat dels petits, amb nens i nenes de 3 a 6 anys, es tracta d'un edifici únic, a diferència de la comunitat dels mitjans i la dels grans, que comparteixen un mateix bloc però en plantes i espais diferenciats. A la comunitat del petits, tot i estar situats per grups, espais, i mestres de referència, els nens i nenes d'aquesta comunitat poden anar d'un espai a l'altre amb llibertat per fer processos i activitats que es preparen i es posen a la seva disposició diàriament. A banda d'això també tenen un pati exterior ric en alternatives de lleure i aprenentatge, per tant de la mateixa manera que ho fa tota l'escola, el dins i el fora són espais homogeneïtzats per a la quotidianitat dels nens i nenes.

La idea a la comunitat de petits, es tracta d'una aposta atrevida, un atreviment que ens porta a veure aquesta comunitat des de dues personalitats. Per una banda, el punt de vista de la Noemí, la mestra qui du la càmera i amb qui ens identifica la seva subjectivitat. I per altra banda, la Jana, una nena de 5 anys, a qui la Noemí seguirà durant els dies de rodatge des de la seva arribada a l'escola fins a la seva sortida. La finalitat d'aquesta tècnica, anomenada

cinematogràficament pla de seguiment o steady-cam, es que la Jana ens condueixi com a espectadors per tota la comunitat. Veure des d'una mirada singular tot allò que fa, amb qui es relaciona, quins són els processos que du a terme, com riu, com xiula, com aprèn o com s'enfada.

Aquesta proposta d'entrar en la vessant més personal d'una nena en concret, fa per una banda que el llenguatge audiovisual es faci singular, concret, reduït a una individualitat que provoca possiblement manca de diversitat per a l'espectador. D'altra banda però, ens ajuda a conèixer amb més profunditat una quotidianitat que sovint en la narrativa audiovisual es presenta massa superficial. Amb la Jana teníem la possibilitat de penetrar en aquelles coses i accions més concretes, en aquells detalls que no es perceben des d'una experiència vital més plural i generalitzada.

El resultat d'aquest procés és a ulls de l'espectador una mescla. D'una banda, la identificació i el reconeixement cap allò que fa l'infant, en aquest cas la Jana. Escenes on veiem un inici i un final en els seus processos, d'altres que queden a mitges, i moments on ens trobem tant propers a ella que inclús la sentim xiular. D'alguna manera, s'estableix un vincle entre ella i aquell que visiona les imatges, la Jana ens fa de guia en una mena de museu que és la comunitat dels petits i tot allò que hi passa dintre, conduint-nos alhora que ella es desplaça amb llibertat pels diferents espais d'aprenentatge sota la mirada silenciosa i observadora d'una mestra.

La comunitat dels mitjans: filmació d'un pare, el Ramón Dorado

La comunitat dels mitjans, amb nens i nenes de 6 a 9 anys, es tracta d'una sola planta, ubicada a la zona mitja de l'edifici central de l'escola. Aquesta comunitat també compta, com a la resta de comunitats, amb espais com el taller, aules de lectura, dibuix o la fusteria. Al igual que la comunitat dels petits, els nens i nenes dels mitjans tenen llibertat per realitzar accions i processos d'aprenentatge molt diversos, i amb la tranquil·litat de tenir el temps que els calgui per a dur-los a terme. Tot i això, probablement un fet distintiu de la comunitat dels mitjans és el pes que hi té l'espai exterior, el fora.

L'escola dóna una importància vital al fet de poder aprendre als espais exteriors. El Martinet compta amb un gran pati a la part baixa de l'escola, un espai preparat per a que el nens i nenes tinguin la possibilitat de trobar-se amb un entorn que ajuda i facilita fer aquest aprenentatge en espais de lleure. És habitual veure nens i nenes de la comunitat dels mitjans al pati exterior observant, provant, i aprenent de tot allò que els ofereix el pati des d'una

vessant més natural i orgànica: investigar sobre un cuc, fer pocions, crear conductes d'aigua i fang, treballar la motricitat pujant als arbres, com aconseguir fer foc o aprendre a anar amb bicicleta. A més a més, cada setmana, els diferents grups de la comunitat de mitjans es divideixen per anar uns a la platja, altres a un espai natural proper a l'escola per anar amb bicicletes, i d'altres a un paratge boscos anomenat torrent dels colobres proper a Sabadell. D'aquesta manera els nens de la comunitat dels mitjans conviuen diàriament i setmana a setmana amb una dualitat d'aprenentatge, que contínuament compagina l'escolarització a l'interior d'El Martinet i els coneixements i la recerca a l'exterior.

Sota aquesta base, la idea a la comunitat dels mitjans, era que el pare que filmaria aquesta comunitat conviqués sovint amb els llargs processos dels nens i nenes, tant a l'interior com a l'exterior. A més a més, també calia obtenir imatges de l'aprenentatge i l'experiència de la comunitat dels mitjans en aquestes sortides que anteriorment s'han anomenat.

La mirada d'un pare, es tracta d'una aposta per trobar en les imatges una visió allunyada en certa manera de la pedagogia, de la docència, de veure els nens i nenes amb ulls d'algú lleugerament allunyat de l'àmbit educatiu. Així com a la comunitat dels petits seguíem durant uns dies a una nena en concret, als mitjans preteníem obtenir una visió general de tots els grups de nens i nenes de la comunitat. Això va col·lapsar en els primer dies de gravació del Ramón, el pare escollit, sobrepasat en certa manera per la gran quantitat de coses que passaven al seu voltant. No obstant això, el resultat a la comunitat dels mitjans és engrescador, amb una mescla d'escenes que s'encadenen per accions de similitud, de l'estar dins i alhora estar fora, de les relacions entre nens i nenes que comencen a desenvolupar processos individuals o en grup complexes, creatius i també divertits.

La comunitat dels grans: filmació d'una nena, la Júlia Vila, de 10 anys

La comunitat dels grans és, com la comunitat dels mitjans, una sola planta al pis més alt de l'edifici central de l'escola. També compta com a les altres dues comunitats amb espais diversos i acuradament preparats per a la varietat de processos i activitats dels nens i nenes de 9 a 12 anys de la comunitat dels grans.

El projecte a l'hora de realitzar les filmacions a la comunitat del grans ha estat sens dubte l'aposta més arriscada de totes. Una vegada escollida la nena, se li va explicar mínimament el projecte, i d'alguna manera la nostra intenció de

narrar mitjançant les imatges i els vídeos, tot allò que per a ella era transcendent i necessari per explicar de la comunitat dels grans.

Evidentment, els inicis van ser complicats. Una allau de clips de vídeo insalvables. Per una banda, des de l'apartat estrictament tècnic: preses massa curtes, imatges desenfocades, moviments de càmera, etc. I per altra banda des de l'apartat de contingut: companys i companyes de la Júlia que "esquivaven" la càmera, un llenguatge audiovisual sense cap narrativa, i el fet en definitiva que la pròpia nena qui filmava, la Júlia, es veia desorientada en quan a saber què, com, i a qui gravar.

Fins aquí, sent sincers per a mi tot això era força previsible però alhora inesperat. Per dir-ho d'alguna manera, i abans d'entregar-li la càmera a la Júlia, li vaig fer un petit curs intensiu de com utilitzar la càmera de vídeo, en aquest cas un model Sony Handycam, especial per a la facilitat de filmar amb la càmera en mà i sense trípode. La idea era que ella mateixa sentís i s'acostumés progressivament a utilitzar la càmera, alhora vaig explicar-li els conceptes més bàsics per tal de simplificar la tasca i ser més eficients i productius en allò que ens disposàvem a fer a la comunitat dels grans.

Després d'aquestes primeres setmanes d'aprenentatge com a "operadora de càmera", la Júlia va començar sorprenentment a crear la seva pròpia manera d'explicar les coses, a utilitzar una tècnica de filmar molt concreta i eficient, sense complicar-se, i amb un llenguatge audiovisual basat en el detall. Poc a poc anava explicant el que per ella era la comunitat dels grans i tot allò que agradava dels seus companys i companyes. Mentre anava "*bolcant*" les imatges després dels dies de rodatge, progressivament m'anava adonant que la Júlia s'estava obsessionant en gravar amb la càmera plans molt curts i tancats. Es fixava extremadament en com els seus companys feien les coses amb cura, amb calma, amb minuciositat i amb la tranquil·litat necessària per aconseguir quelcom ben fet i ben acabat. Abundància de imatges en els quals hi apareixen parts dels cos molt concretes, la mà que dibuixa, el pinzell que suca la tinta, el nen que retalla, la nena que enganxa, o el ulls que llegeixen. Tot això permetia posar-se en la posició de la Júlia, tant propera al subjecte que filma que a través de les imatges se n'aprecien els detalls, les accions més concretes i els processos molt més profunds. A banda d'això, com era d'esperar, els seus companys de la comunitat es van anar acostumant també a la presència de la Júlia i sobretot de la càmera proper a ells, cada vegada els distreia menys que els filmés una companya i això permetia alhora que la Júlia pogués situar-se millor i amb més tranquil·litat al moment de filmar.

El resultat d'aquesta comunitat és una allau d'imatges de detall, de plans fixes, i d'una mirada que suggereix fixar-nos fins al més alt nivell en la tècnica dels

processos que diàriament duem a terme, de les coses fetes amb concentració que busquen la perfecció. La narrativa audiovisual i el camí d'aquesta comunitat es tracta del seguiment d'un procés d'un grup de quatre nenes, amb escenes saltejades de la fusteria, l'escriptura, el cosir, o la sortida al camp dels militars, l'espai natural que visiten una vegada a la setmana.

ALTRES ASPECTES DE LA PRODUCCIÓ

EL *MAKING OFF*

Amb una segona càmera, vaig filmar durant dos dies a cada comunitat, com duien a terme les gravacions la Noemí, el Ramón i la Júlia. En primer lloc, la idea era quelcom extra pel documental, una espècie de capítol apart del documental, amb la finalitat que els propis càmeres poguessin tenir la pròpia experiència de veure's ells mateixos en les sessions de rodatge.

No obstant això, vaig començar a decidir la idea d'incloure aquest breu *making off* al inici de cada comunitat, després de la presentació de cada operador de càmera. Aquesta proposta està pensada amb l'objectiu que l'espectador conegui qui ha filmat, quina persona a dut a terme la construcció del discurs audiovisual de cada comunitat. A més a més, el *making off* i la idea de gravar als que graven permet lleugerament l'estil de cada filmador amb la càmera a les mans. Aquestes imatges al producte final van acompanyades de veu off que narra la seva experiència de rodatge a l'escola.

EL PLA AERI

A través d'un membre de la comissió del projecte, el Quique Lopez, va sorgir la possibilitat de realitzar un pla aeri de l'escola. La idea ja l'havia plantejada personalment a la comissió a l'inici del projecte, però les dificultats legals i els pocs recursos econòmics feien inviable aquesta opció.

Aquest tipus de pla, un gran pla general zenital de l'escola s'ha realitzat mitjançant un helicòpter electrònic amb càmera incorporada i amb control remot a distància. L'objectiu és que l'espectador vegi com els nens estan enfilats als arbres, i progressivament la càmera va pujant fins a estar en una alçada on la imatge que veiem es tot l'entorn de l'escola. Sobre aquesta imatge he decidit finalment presentar el títol del documental: VERD DOLÇ JAZZ.

A l'hora de preparar la realització d'aquest pla i la maniobra de vol, va sorgir l'inconvenient legal que prohibeix la utilització d'aquests aparells en espais públics, fet que evidentment no agradava al propietari de l'aparell electrònic. Tot i així, vaig plantejar un document de responsabilitat per part de l'escola que es responsabilitzava de la maniobra de vol i de la protecció de dades i imatges per a ús exclusiu de reportatge gràfic i/o documental.

GESTIÓ DE DRETS MUSICALS I BANDA SONORA

En primer terme, es va contactar amb la SGAE (Sociedad General de Autores y Editores), per veure quin tipus de cànon s'havia de pagar per la cessió de peces musicals, sempre tenint en compte el tipus de producte audiovisual, en aquest cas un documental sobre una escola pública. El preu per la cessió de banda sonora rondava els 60 euros.

Mentre discutíem amb la comissió dels projecte l'estil, la varietat, i tot allò rellevant respecte a l'apartat musical, va sorgir la possibilitat que un artista i music, el Krishoo Monstreix ens facilités les seves produccions musicals lliures de drets. Així doncs, després de comprovar el nou material del qual disposàvem ens vam decidir a utilitzar alguns dels temes de música instrumental que ens havia cedit aquest music francès. Agrair al Krishoo la seva participació altruista i generosa en aquest projecte.

REGISTRE DE L'OBRA AUDIOVISUAL

D'altra banda, també una vegada presentat oficialment el documental el proper mes de juny de 2014, i d'acord amb l'escola El Martinet, es procedirà a registrar el producte audiovisual en el registre de propietat intel·lectual, responsabilitat del *ministerio d'educación i cultura*. De la mateixa manera també es dura a terme el registre de la producció editorial i audiovisual catalana en el dipòsit legal, que atorga l'oficina del dipòsit legal de l'Ajuntament de Barcelona, dependent de la Generalitat de Catalunya com a organisme responsable.

POSTPRODUCCIÓ I FASE FINAL

La darrera fase del projecte, una vegada tot el material estava enregistrat, consistia en una espècie de document-taula de visionat, selecció i neteja de material. La finalitat era deixar cada bloc de cada comunitat amb una durada màxima de 30 minuts *bruts*. A més a més, transcriure totes les entrevistes i filtrar aquella informació rellevant i transcendent que probablement podria aparèixer al producte final d'una hora de durada.

DISTRIBUCIÓ DE TEMPS ESTIMADA (60-65')				
INICI	COM PETITS	COM MITJANS	COM GRANS	FINAL
10'	15'	15'	15'	5-7'

Per a dur a terme aquestes tasques, em vaig reunir amb un responsable de cada comunitat, per tal de desglossar i triar el material, saber quins continguts ens interessaven i quins calia descartar. La selecció es realitzava bàsicament seguint dos criteris: el material que tècnicament era aprofitable i els continguts que ens explicaven alguna cosa. Sens dubte una feina lenta i complicada, però feta amb el convenciment que seria de gran ajuda per dirigir-nos cap al muntatge final amb el material bastant net. Des d'un principi, he tingut clar la idea de treballar, seleccionar, i modificar avançant paral·lelament amb una persona de l'escola, doncs el documental té un llenguatge de contingut molt pedagògic. Aquestes tasques de selecció i classificació del material audiovisual, ens havien de conduir a les primeres setmanes d'abril a poder fer un primer muntatge en brut amb tot aquell material òptim.

A l'hora de començar a treballar amb el material audiovisual en el programari d'edició, m'adonava cap a on s'encarava la narrativa de cada comunitat, què era aprofitable de les entrevistes, i sobretot, tenia el convenciment que ens sobrava moltíssim material. No obstant, les bases del que finalment ha acabat sent el documental ja es veien prou clares, l'escola El Martinet es tracta d'un projecte atrevit, transgressor i valent per la força del seu projecte. La narrativa audiovisual a l'hora d'explicar l'escola havia de tenir una mica d'aquesta recepta, i per aquest motiu, vam decidir narrar des de l'experimentalitat. És a dir, crear un discurs poc lineal, amb fragments saltejats d'entrevistes de caràcter abstracte, tant a l'inici com al final, anomenats "*incertesa*" i "*futur*". L'objectiu és estar "fora" del documental amb les opinions personals no relatives a les comunitats, per preparar-nos pel documental una vegada se'ns presenta cadascuna de les comunitats.

Mentre s'anava polint cada comunitat, poc a poc era més evident que la idea d'explicar cada bloc des d'una mirada, des d'un col·lectiu diferent i des d'una tècnica poc professional funcionava, però amb molta intenció i profunditat en allò que es filmava. Aquesta idea encara es va reforçar més amb un breu *making off* que jo mateix vaig dur a terme. A més a més, la Noemi, el Ramón i la Júlia, havien de fer una presentació a càmera seguida d'uns comentaris en off narrant la seva experiència a l'hora de gravar les comunitats durant aquestes setmanes de rodatge. Aquesta diversitat de narratives i llenguatges singulars és un paral·lelisme també a entendre que els nens i nens a cada edat aprenen coses diferents i de maneres diferents. Això em va portar a decidir fer el muntatge final intentant ser fidel a la mirada dels càmeres fins al darrer moment, intentant que els continguts desenvolupessin un llenguatge propi per si mateixos.

TÈCNiques I CRITERIS DE MUNTATGE A LES COMUNITATS

Com. Petits: El seguiment *steady-cam* de la mestra a la Jana durant diversos dies. L'objectiu és que la nena ens condueix com a espectadors per cadascun dels espais, ens presenta les seves relacions, la seva quotidianitat a la comunitat a la vegada que la veiem desplaçar-se.

Narrativament petits es tracta d'un conjunt d'escenes d'espais interiors i exteriors intercalats pels desplaçaments que fa la pròpia Jana al canviar d'espais.

Com. Mitjans: La tècnica de muntatge per explicar la comunitat dels mitjans, és una tècnica d'encadenament d'escenes. Per similitud d'acció i/o estètica d'imatge, a més de mesclar contínuament l'interior amb l'exterior, a mitjans sovint veiem 1 o 2 escenes a les aules i, mitjançant alguns recurs visual, ja sigui estètic o de contingut, "saltem" a l'espai exterior, on s'estan realitzant processos i activitats similars.

L'objectiu és transmetre que a mitjans s'aprèn tant a dins com a fora, i que un nen pot estar realitzant accions i aprenentatges similars indiferentment de l'espai en el qual es troba.

Com. Grans: El discurs audiovisual d'aquesta comunitat està centrat en "el procés creatiu de les figures al lavabo". Aquest procés, com s'explica al documental, es tracta d'un grup de nenes que ens anirà apareixent en

diferents intervals dins el 15 minuts de durada de la comunitat. Veurem com avancen aquestes nenes en les fases de producció fins a la finalització de la idea inicial que creen elles mateixes. Per aquesta comunitat és molt important el tema de “fer caixes”, que significa alguna cosa que cada nen i nena tria, des d’una idea molt embrionària fins a fer-la realitat; en concepte, foment de la creativitat.

A banda d’això, també s’intercala entre cada fase d’aquest procés, algunes escenes gravades per la Júlia, com projectes a la fusteria, una nena cosint, la lectura i l’escriptura en espais relaxats i algunes escenes també d’aprenentatge a l’exterior.

APUNT FINAL SOBRE EL MUNTATGE A LES COMUNITATS

Finalment cal a dir, que un dels criteris que vam seguir a l’hora de fer el muntatge final va ser no repetir accions, processos ni escenes entre les diferents comunitats. És a dir, evidentment a cada comunitat hi ha escenes com “la fruita” on els nens esmorzen, o escenes de lectura i dibuix, són moments i activitats comunes a les tres comunitats, però la diferenciació vam decidir que era un aspecte clau a l’hora d’explicar tot el ventall de possibilitats que ofereix l’escola cap al nens i nenes de cada comunitat.

A banda d’això, la idea de fer un muntatge diferent a cada comunitat, emfatitza encara més la finalitat de “les tres mirades” del Martinet, construint a cada comunitat una narrativa audiovisual diferent, tant des de la vessant tècnica com de la dels continguts.

I en darrer lloc, cal puntualitzar la transcendència d’un viatge realitzat a les darreres setmanes del projecte: el viatge a Pamplona. La co-direcció amb l’Alfredo Hoyuelos, pedagog i mestre de la Universitat de Navarra, em va portar a finalitzar el documental i sobretot la fase final del muntatge i la postproducció a Pamplona, on ell viu i treballa. L’Alfredo ha realitzat anteriorment documentals sobre la infància i sobre escoles i processos alternatius d’aprenentatge, per tant m’era pràcticament imprescindible declinar la possibilitat de treballar amb ell sobre el documental d’El Martinet, de cara al consell i la tutorització del projecte en la fase final i decisiva del producte audiovisual. A més a més, L’Alfredo va aconseguir un tècnic de postproducció amb equipament semi-professional, qui em va ajudar durant una setmana a concloure la peça audiovisual fins als darrers detalls.

SUBTITULACIÓ

Excepte alguns comentaris anecdòtics o converses indirectes, que són en llengua castellana, el documental sobre l'escola El Martinet està filmat i enregistrat en llengua catalana pràcticament en la seva totalitat.

La presentació oficial del documental que es durà a terme el 12 de juny de 2014, serà per tant en llengua catalana. No obstant, la darrera setmana de juny i més concretament en el període entre el 27 de juny i el 18 de juliol, es durà a terme la primera subtitulació del documental en llengua castellana. La traducció i posterior subtitulació en la peça audiovisual es dura a terme per la mestra de l'escola i llicenciada en filologia castellana Olga Romera, i per mi mateix com a director del documental Marc Bonàs.

A més a més, des de setembre de 2014 fins al novembre d'aquest mateix any, es realitzarà la traducció i subtitulació en dues llengües estrangeres: l'anglès i el francès. Les persones assignades per aquesta tasca actualment encara estan per definir.

L'EXTRA DEL VERD DOLÇ JAZZ

Cal esmentar també que, per petició expressa de l'escola El Martinet, durant els mesos posteriors a la presentació del 12 de juny de 2014, em comprometo com a director del documental a entregar en format audiovisual, tota aquella documentació que no ha tingut cabuda en el producte definitiu. Especialment les més de 40 entrevistes realitzades, que seran incloses en aquest "extra" del documental en format complet.

PLA DE DIFUSIÓ, DISTRIBUCIÓ I ESTRATÈGIA DE PROMOCIÓ

Una vegada estrenat el 12 de juny de 2014, amb l'equip directiu de l'escola, els membres de la comissió del projecte, i amb l'Associació d'Amics del Martinet, col·lectiu que ha finançat el projecte hi ha qui vull agrair especialment l'esforç realitzat per a la producció d'aquest documental, procedirem a reunir-nos per decidir com, quan i a on distribuïrem i exposarem el nostre documental.

VERD DOLÇ JAZZ és un documental sobre una escola en concret, El Martinet, però en certa manera pretén ser molt més que això. El producte audiovisual compta amb un gran atractiu estètic, gràcies a tots aquells espais que es poden gaudir quan s'està a l'escola. Aules, tallers, patis, i en definitiva espais d'aprenentatge creatiu, que han estat curosament dissenyats i organitzats per tal d'aconseguir una bellesa estètica que emocioni als nens i nenes del Martinet. Com es pot veure en algunes escenes del bloc de comunitats, aquesta riquesa en els materials, les eines, la decoració o les fotografies que hi han per cadascuna de les comunitats, són per mi una espècie de regal, un mena d'obsequi de l'escola que satisfà, enorgulleix i en definitiva, ofereix vitalitat a tots aquells infants que formen part del Martinet.

Tot i això, es necessari per mi com a director, i en compromís amb la resta de membres de la comissió del projecte, tenir clar on és i quina és la força del nostre documental. He volgut, per sobre de tot ser fidel a *Les tres mirades del Martinet*, a tres persones que s'han esforçat incansablement durant tots aquests mesos per d'alguna manera explicar la seva escola des d'una visió personal i on les imatges fossin les que parlessin.

Aquesta força motriu resideix d'una manera evident en els continguts, en allò que s'explica, en allò que es transmet. Sincerament, no gaudirem en aquest documental de les més sofisticades innovacions tecnològiques en l'audiovisual, de l'alta definició més polida o del so més net, no obstant això em treballat incansablement per que les imatges i l'àudio tinguin una qualitat notable, i creiem que ho hem aconseguit. Tot i això, la força d'aquesta documental està en la seva essència, en la seva filosofia, un projecte d'escola encarat i treballat a fomentar una cultura d'infància nova, fresca, atrevida i alhora transgressora, però sobretot una mirada cap als infants que ofereix respecte i temps en cadascun dels processos d'aprenentatge.

A continuació s'exposa un gràfic amb les possibles sortides del documental com a producte audiovisual, els possibles mercats on pots arribar i quina extensió i pla de difusió està pensat per a fer conèixer El Martinet i el seu model d'escola.

És per això doncs, que el documental pretén en certa manera generar reflexió i debat. En certa manera, s'identifica amb un procés de canvi generacional, en el qual un sistema educatiu alternatiu és lícit i legítim de ser entès, de ser vist i escoltat per aquells qui amb esforç i dedicació l'estan duent a terme. Així doncs, aquest documental va encarar en primer terme a cercles pedagògics, a universitats, a escoles, a filmoteques, i a totes aquelles persones i col·lectius interessats per la infància, ja sigui en l'àmbit professional o personal. Va adreçat també a productors i aficionats del cinema documental, per la seva estructura narrativa, pel llenguatge audiovisual dins l'escola, per com és viable filmar els nens sense fer-los actuar, i sobretot com fer una immersió en una escola i com dur a terme els diferents processos de producció audiovisual. Aquest producte va també encarar, com no podria ser d'una altra manera pel moment que vivim, a una distribució i promoció del documental mitjançant la xarxa d'Internet, en plataformes i espais web encara per definir, així com evidentment es contempla la possibilitat d'alguna possible venda a algun mitjà televisiu.

A continuació, alguns festivals de cinema documental, els quals per la seva ubicació, naturalesa o criteris de selecció s'hi podria participar:

- PUNTO DE VISTA. Festival de cine documental de Navarra. Pamplona, del 1 al 15 de febrero de 2015.
- ZINEBI 56. Festival internacional de cine documental y cortometraje de Bilbao.
- L'ALTERNATIVA. Festival de cine independent de Barcelona.
- EXTREMADOC. Festival de cine documental de Extremadura.
- DOCS BARCELONA. International Documentary film festival.
- Festival Internacional de Cine Independiente de Orense.
- DOCUMENTA14. Festival de cine documental de Madrid.
- IDFA. International Documentary film festival of Amsterdam.

CONCLUSIONS

Des d'una òptica honesta i sincera, ara fa aproximament un any, quan l'escola em va oferir la possibilitat de dirigir i coordinar aquest documental no sabia on em ficava ni per on començar. Explicar aquesta escola sense conèixer-la és quelcom impensable, fins i tot una vegada i ets diàriament et sorprèn contínuament. L'objectiu d'aquest documental era des d'una mirada personal fer saber a tothom d'allò que hi passa dins El Martinet, d'allò que si viu dia a dia, d'aquesta experiència de llibertat i alhora d'aprenentatge que tenen tots aquells nens i nenes que acull l'escola.

Una mica més endavant, quan es va prendre la decisió que aquest fos un documental de llarg metratge encara estava més perdut. Sincerament, no em feia a la idea de la quantitat de material i gent que hauria d'organitzar, i sobretot si el temps que tenia per davant em seria suficient per a completar aquesta peça audiovisual. Sens dubte la motivació i l'energia de la qual em vaig impregnar en aquelles primeres visites a l'escola em va fer treballar amb constància i dedicació, oferint i treballant amb la màxima professionalitat que m'ha estat possible. Durant aquest temps l'escola El Martinet i aquest film documental ha estat per mi una obsessió.

He passat, durant tot aquest procés, per moments difícils, de dubtes, d'incerteses, d'errors en el qual no hauria d'haver caigut però dels qual he après moltíssim. Tot i això els moments d'alegria, de satisfacció i de bons resultats han estat abundants.

L'escola El Martinet és, sens dubte, el pilar fonamental en el qual es subjecta aquesta obra, una estructura recolzada per un grup de docents incansables, que quan els he demanat ajuda me l'han donat, quan els he posat feina l'han fet, i quan els he demanat consell, m'han aconsellat.

A tots ells, vull donar les gràcies per facilitar-me aquest recorregut, i també per a fer-me veure que amb treball cooperatiu, empenta, ganes de fer i una mica de diners, l'objectiu que ens vàrem plantejar ara ja fa un any avui és una realitat.

AGRAIMENTS

Amb la finalització d'aquesta memòria i la presentació oficial del documental el proper 12 de juny de 2014, es tanca en certa manera una aventura, un cicle, una obsessió que m'ha dut a finalitzar una cosa que fa aproximadament un any era impensable. No pel meu interès ni per les meves ganes, sinó pel poc temps i recursos dels quals disposava per a fer un documental amb tanta exigència.

Tot això, m'hagués estat impossible d'aconseguir sense moltíssim esforç, constància i dedicació, però sobretot sense l'ajuda i el suport d'un grup de persones que ho han donat tot perquè aquest documental avui sigui una realitat.

Agrair d'una manera especial a la Meritxell Bonàs, la Noemí Trullols, la Mariau Bruguera i a la Isabel Trias, tot el seu esforç i temps dedicat en la realització d'aquest documental. Un grup de mestres imparable. Agrair també especialment a l'Alfredo Hoyuelos, qui té també un paper determinant en aquest projecte, qui m'ha fet veure els paranys abans de caure-hi, qui m'ha aconsellat des de l'experiència i m'ha guiat en el camí des de la vessant pedagògica, a patir i engrescar-me alhora de documentar aquells qui encara veuen el món amb uns altres ulls.

I finalment un darrer agraïment, però sincerament, el més profund, a l'equip directiu de l'escola i a l'Associació d'Amics del Martinet, per l'esforç i el suport econòmic que han donat al projecte, però sobretot per la confiança que m'han ofert durant tot aquest temps. Gràcies a tots.